

PROGRAM PROFILAKTYKI

IV Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Rzeszowie na lata 2015/2016 – 2017/2018

1. Wstęp

Ze względu na dynamiczne zmiany cywilizacyjne i środowiskowe program profilaktyki w IV Liceum Ogólnokształcącym jest formułowany na każde kolejne trzy lata pracy szkoły. Został opracowany na podstawie wyników badań przeprowadzanych wśród uczniów i rodziców oraz obserwacji pojawiających się w otoczeniu nowych zagrożeń i zachowań ryzykownych uczniów.

Program profilaktyki realizowany w szkole ma na celu kształtowanie postaw zdrowego i bezpiecznego stylu życia bez potrzeby stosowania agresji i używek, kształtowanie umiejętności życiowych, jak również zapobieganie sytuacjom i zachowaniom problemowym w szkole. Podejmowane działania mają też na celu budowanie porozumienia szkoła–dom–środowisko, ich wspólnej aktywności wychowawczej i partnerstwa w podejmowaniu działań i decyzji wychowawczych przeciw agresji i uzależnieniom.

IV Liceum Ogólnokształcące w Rzeszowie jest szkołą skupiającą uczniów bardzo zdolnych i posiadających silną motywację do zdobywania wiedzy. Obserwacje i badania prowadzone przez wychowawców i pedagogów wśród uczniów na początku klasy pierwszej wskazują, że 100% uczniów przychodzi do szkoły z nastawieniem, że nauka w niej będzie dobrym przygotowaniem do podjęcia studiów. Około 30–70% uczniów (w zależności od profilu klasy) ma już nawet zaplanowane, jakie podjąć studia i jaki będzie wykonywać w przyszłości zawód.

Uczniowie od początku nauki w IV LO starają się osiągać jak najwyższe wyniki. Średnia ocen wszystkich uczniów w szkole zawsze kształtuje się powyżej oceny dobrej. Ambicja uczniów i ich skupienie na nauce silnie rzutują na rodzaj i jakość problemów występujących w naszej szkole. Są to głównie problemy związane z poczuciem tożsamości, kształtowaniem osobowości, nieadekwatnością osiągniętych wyników w nauce w stosunku do własnych oczekiwań, problemami egzystencjalnymi,

rówieśniczymi i rodzinnymi. Bywają one przyczyną różnego rodzaju załamania, a czasami sięgania po substancje psychoaktywne.

Badania ankietowe, rozmowy z uczniami i rodzicami wykazują, że najczęstszymi problemami, zachowaniami ryzykownymi i zagrożeniami występującymi wśród uczniów są:

- absencja;
- problemy emocjonalne, osobiste i egzystencjalne;
- problemy rodzinne (rozwód rodziców, przemoc w rodzinie, alkoholizm);
- zaburzenia odżywiania;
- kontakt z alkoholem;
- palenie tytoniu;
- wczesne, nieprzemyślane doświadczenia seksualne.

2. Podstawy prawne konstruowania i realizowania programu profilaktyki w szkole

Podstawę prawną działań profilaktycznych stanowią:

- *Konwencja o prawach dziecka*, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r., nr 120, poz. 526);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r., poz. 124);
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r., nr 231, poz. 1375 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r., nr 1356 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r., nr 10, poz. 55 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. nr 149, poz. 887 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., nr 180, poz. 1493);
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.);

Zgodnie z art. 54 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy uchwalanie programu wychowawczego i programu profilaktyki szkoły jest kompetencją rady rodziców, działającej w porozumieniu z radą pedagogiczną. Program wychowawczy szkoły i program profilaktyki są realizowane przez wszystkie podmioty zaangażowane w życie szkoły.

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001 r., nr 61, poz. 624 z późn. zm.);
- Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2002 r., nr 10, poz. 96);
- Rozporządzenie MEN z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 30.08.2012 r., poz. 977),
- Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r., poz.1249).

3. Podstawy teoretyczne rozumienia profilaktyki w szkole

Przyjęliśmy koncepcję profilaktyki profesora Zbigniewa Gasia, według której profilaktyka to kompleksowa interwencja kompensująca niedostatki wychowania i deficyty dojrzałości, obejmująca równoległe trzy nurty działania:

- 1) wspomaganie człowieka w różnym wieku w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;
- 2) ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia (słaba więź z rodziną, szkołą, kościołem; niepowodzenia szkolne; brak celów życiowych; przynależność do problemowych grup rówieśniczych; aprobata dla zachowań destrukcyjnych u rówieśników i dorosłych; poczucie osamotnienia);
- 3) inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu (silna więź społeczna; zainteresowanie nauką szkolną oraz budowanie pozytywnych więzi ze szkołą; dezaprobata ze strony rówieśników

i dorosłych wobec zachowań problemowych – odbiegających od norm społecznych; czynne uczestnictwo w życiu rodziny, szkoły, kościoła lub innych instytucji prospołecznych; uwewnętrzniiony szacunek do norm, wartości, autorytetów, prawa; monitorowanie sytuacji ze strony rodziców; umiejętność rozwiązywania problemów; umiejętności interpersonalne; poczucie własnej skuteczności i samokontroli).

4. Obszary działań profilaktycznych

Zgodnie z obowiązującymi przepisami oświatowymi, szkoła prowadzi systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów, rodziców, wychowawców i nauczycieli w celu przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem narkomanii.

W obszarze profilaktyki narkomanii praca szkoły obejmuje przede wszystkim działania uprzedzające mające na celu przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, charakteryzujących się nieprzestrzeganiem przyjętych dla danego wieku zwyczajowych norm i wymagań, niosących ryzyko negatywnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego ucznia oraz jego otoczenia społecznego.

A. Działalność wychowawcza w szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
- 2) psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
- 3) społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;

- 4) aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Realizowana w szkole działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

- a) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia;
- b) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu;
- c) wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną;
- d) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji młodzież–dorośli;
- e) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami i ich rodzicami;
- f) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów;
- g) rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej oraz zaangażowania w działalność związaną z pomaganiem innym ludziom;
- h) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

B. Działalność edukacyjna w szkole polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) poszerzanie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach;
- 2) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów;

- 3) kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;
- 4) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;
- 5) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki oraz rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych, a także podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej.

C. Działalność informacyjna w szkole i placówce polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków i substancji psychoaktywnych, skierowanych do uczniów i ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji psychoaktywnych;
- 2) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i ich rodziców w przypadku używania środków i substancji psychostymulujących;
- 3) przekazanie informacji uczniom i ich rodzicom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 4) informowanie uczniów i ich rodziców o obowiązujących procedurach postępowania w sytuacjach kryzysowych oraz o metodach współpracy szkoły z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.

D. Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

- 1) w przypadku profilaktyki uniwersalnej – wspieranie wszystkich uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji psychoaktywnych;
- 2) w przypadku profilaktyki selektywnej – wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych;
- 3) w przypadku profilaktyki wskazującej – wspieranie uczniów, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Działania profilaktyczne w szkołach obejmują w szczególności:

- 1) realizowanie wśród uczniów i ich rodziców zajęć i programów profilaktycznych oraz promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych;
- 2) przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej;
- 3) kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków i substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych;
- 4) doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych.

Cele Szkolnego Programu Profilaktyki

Cel główny:

Ochrona ucznia przed zakłóceniami rozwoju, czyli przed podejmowaniem zachowań hamujących lub niszczących rozwój oraz kształtowanie u wychowanka optymalnych sposobów właściwego postępowania.

Cele szczegółowe programu:

- a) propagowanie zdrowego stylu życia;
- b) uczenie osiągania celów, budowania poczucia szczęścia i satysfakcji w życiu;
- c) dostarczenie informacji na temat zagrożeń;
- d) wskazanie możliwości unikania tych zagrożeń i sposobów radzenia sobie z nimi;
- e) kształtowanie postaw i zachowań ułatwiających dobre funkcjonowanie w środowisku rówieśników.

E. Cele operacyjne programu profilaktyki, zadania i sposoby ich realizacji

Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji	Uwagi
I. Diagnoza rodzajów i poziomu zagrożeń	1) Identyfikacja zachowań ryzykownych uczniów.	1. Ankietywanie uczniów i rodziców. 2. Rozmowy z uczniami i obserwacje własne nauczycieli.	Pedagodzy, wychowawcy, nauczyciele	IX Cały rok	
	2) Rozpoznanie potrzeb i oczekiwań uczniów i ich rodziców.	1. Badanie ankietowe uczniów i rodziców. 2. Zbieranie informacji od uczniów i rodziców odnośnie do tematów, które chcieliby omówić lub uzyskać o nich wiedzę od specjalistów.	Pedagodzy, wychowawcy, nauczyciele	IX	Stale monitorowane potrzeby
II. Promocja zdrowego stylu życia	1) Kształtowanie zdrowych nawyków związanych z życiem codziennym.	1. Zdrowe odżywianie (realizacja programów edukacyjnych promujących racjonalne odżywianie). 2. Konstruktywny wypoczynek (sen, aktywność fizyczna na świeżym powietrzu). 3. Kształtowanie u uczniów nawyku dbania o zdrowie fizyczne i psychiczne, wygląd, dobre samopoczucie. 4. Wskazywanie zgubnych dla osobowości i zdrowia psychicznego człowieka skutków nudy, marnowania czasu i stosowania „zjadaczy czasu”. 5. Zachęcanie uczniów do kształtowania	Higienistka, nauczyciele WF, nauczyciele biologii i chemii, pedagogi, wychowawcy	Cały rok	Wykorzystywanie odpowiednich sytuacji szkolnych do promowania zdrowego stylu życia –

		<p>nawyków pozytywnego myślenia i prozdrowotnego sposobu życia i wspieranie ich w tym.</p> <p>6. Organizowanie zajęć pozalekcyjnych, wycieczek i innych form aktywności zachęcających do prowadzenia zdrowego i aktywnego trybu życia.</p>			przez każdego nauczyciela.
	2) Wdrażanie do zachowywania zasad bezpieczeństwa.	<p>1. Organizacja życia szkolnego zgodnie z zasadami BHP – zapewnienie opieki nauczycieli na wszystkich zajęciach organizowanych przez szkołę.</p> <p>2. Wdrażanie do przestrzegania zasad warunkujących bezpieczeństwo.</p>	Dyrektor, wicedyrektor, wszyscy nauczyciele	Cały rok	
III. Zmniejszanie skali negatywnych zjawisk występujących u uczniów	1) Wspieranie uczniów w procesie kształtowania dojrzałej osobowości.	<p>1. Uczenie zachowań asertywnych podczas godzin wychowawczych i w innych sytuacjach szkolnych.</p> <p>2. Wspieranie procesu budowania poczucia własnej wartości (poprzez nagradzanie uczniów, nagłaśnianie ich osiągnięć, wyrażanie pochwał itp.).</p> <p>3. Wspieranie uczniów w ustalaniu celów, podejmowaniu decyzji, dokonywaniu wyborów życiowych.</p> <p>4. Motywowanie uczniów do pracy nad sobą w problemowych i deficytowych obszarach</p>	Wychowawcy, nauczyciele, pedagodzy, dyrekcja	Cały rok	
	2) Pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rówieśniczych.	<p>1. Organizowanie wycieczek integracyjnych, tematycznych godzin wychowawczych i wprowadzanie elementów integracyjnych na różnych lekcjach w celu budowania konstruktywnych relacji rówieśniczych.</p> <p>2. Prowadzenie mediacji i wspieranie uczniów w sytuacjach konfliktowych.</p> <p>3. Prowadzenie zajęć edukacyjnych na temat źródeł, dynamiki i technik radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych.</p>	Wychowawcy, nauczyciele, pedagodzy, pedagodzy, wychowawcy	W razie potrzeby	
	3) Udzielanie uczniom pomocy w rozwiązywaniu problemów rodzinnych.	<p>1. Rozmowy wspierające z uczniami.</p> <p>2. Rozmowy z rodzicami – udzielanie informacji, gdzie i w jaki sposób można uzyskać potrzebną rodzinie pomoc.</p> <p>3. Wdrażanie odpowiednich procedur („Niebieska karta”, informowanie sądu, Policji, MOPS itp.).</p> <p>4. Edukacja uczniów i nauczycieli w zakresie zjawisk związanych ze stosowaniem przemocy (szczególnie domowej, psychicznej).</p>	Wychowawcy, nauczyciele, pedagodzy, dyrekcja, zapraszani specjaliści	W razie potrzeby	

4) Zmniejszanie zjawiska absencji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uświadamianie uczniom i ich rodzicom negatywnych konsekwencji opuszczania zajęć szkolnych (prawnych, edukacyjnych). 2. Lekcje wychowawcze na temat osiągnięcia sukcesów w szkole. 3. Konsekwentne działania nauczycieli – regularne sprawdzanie obecności, uświadamianie skutków zaległości w nauce. 4. Konsekwentne działania wychowawców – przestrzeganie wyznaczonych terminów usprawiedliwiania nieobecności, uzależnianie oceny z zachowania od frekwencji, chwalenie uczniów regularnie uczęszczających do szkoły i tych, którzy poprawili swoją frekwencję. 	Wychowawcy, nauczyciele, pedagogzy	Cały rok	
5) Doskonalenie umiejętności radzenia sobie ze stresem.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie lekcji wychowawczych na temat czynników stresogennych, reakcji organizmu w sytuacjach stresowych. 2. Wspieranie uczniów w radzeniu sobie w sytuacjach trudnych. 3. Uświadamianie uczniom wpływu własnych działań (absencja, zwlekanie, nieuczenie się) na tworzenie sytuacji stresogennych. 4. Uczenie fizycznych, behawioralnych i psychicznych sposobów zmniejszenia poziomu stresu. 5. Ćwiczenie umiejętności wystąpień publicznych, zdawania egzaminów, planowania i rozwiązywania problemów. 	Wychowawcy, nauczyciele, pedagogzy, higienistka	Cały rok	
6) Edukacja prawno-społeczna.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania z przedstawicielami policji na temat odpowiedzialności prawnej nieletnich. 2. Tematyczne godziny wychowawcze. 3. Programy edukacji prawnej i obywatelskiej. 4. Udział uczniów w Parlamencie młodzieży, debatach i spotkaniach z politykami, wyjazdy do Sejmu. 5. Wdrażanie samorządu uczniowskiego do organizowania działań prozdrowotnych w szkole. 	Wychowawcy, nauczyciele, pedagogzy	Cały rok	
7) Dbłość o poszanowanie mienia szkolnego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tematyczne godziny wychowawcze. 2. Stałe przypominanie uczniom o obowiązku dbania o wygląd i wyposażenie szkoły. 3. Obniżanie oceny z zachowania w sytuacjach niszczenia mienia szkolnego. 	Wychowawcy, nauczyciele, dyrekcja	Cały rok	

IV. Uświadamianie młodzieży istniejących zagrożeń cywilizacyjnych	1) Profilaktyka uzależnień od substancji psychoaktywnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podkreślanie zagrożeń związanych z używaniem papierosów, alkoholu, narkotyków, leków. 2. Uświadamianie zagrożeń związanych z używaniem „legalnych” substancji psychoaktywnych (papierosy, alkohol) i środków stosowanych w leczeniu różnych chorób, a używanych bez zaleceń lekarskich. 3. Uświadamianie mechanizmów wchodzenia w uzależnienie, faz, natychmiastowych i odroczonych konsekwencji używania. 4. Prowadzenie godzin wychowawczych, organizowanie spotkań ze specjalistami dostarczającymi uczniom wiedzy nt. szkodliwości substancji psychoaktywnych. 	Pedagodzy, wychowawcy higienistka, specjaliści	Cały rok	
	2) Profilaktyka zagrożeń związanych ze stosowaniem „dopalaczy”.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uświadamianie zagrożeń związanych z używaniem środków o działaniu zbliżonym do narkotyków (dopalacze) i niszczenia organizmu przez substancje wchodzące w ich skład. 2. Stały kontakt z policją w celu monitorowania poziomu zagrożeń. 3. Edukacja uczniów, rodziców i nauczycieli w tematach związanych z rodzajami, dostępnością, zagrożeniami stosowania dopalaczy. 	Pedagodzy, wychowawcy, higienistka, specjaliści	Cały rok	
	2) Profilaktyka innych zagrożeń.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profilaktyka chorób cywilizacyjnych (otyłość, schorzenia narządów ruchu, choroby układu krążenia, nowotwory). 2. Uświadamianie zagrożeń wynikających z działań grup dysfunkcyjnych. 3. Uświadamianie zagrożeń związanych z uzależnieniami behawioralnymi (zakupy, komputer, hazard itd.) oraz psychicznymi (miłość, drugi człowiek, złość) . 4. Realizowanie w szkole programów profilaktycznych proponowanych przez SANEPID i inne placówki propagujące prowadzenie zdrowego stylu życia i przeciwdziałanie zagrożeniom. 	Higienistka, pedagodzy, wychowawcy	Cały rok	
V. Zapobieganie zachowaniom agresywnym	1) Przeciwdziałanie przemocy i agresji w życiu szkolnym i pozaszkolnym uczniów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skuteczne i konsekwentne zwalczanie przejawów agresji wśród młodzieży 2. Ukazywanie wpływu mediów na zachowania agresywne. 3. Wskazywanie uczniom właściwych form rozładowania napięć emocjonalnych będących źródłem agresji. 4. Nabywanie umiejętności rozpoznawania uczuć i stanów emocjonalnych (stres, gniew, wściekłość) kluczem do rozładowania nagromadzonej agresji. 	Pedagodzy, wychowawcy	Cały rok	

	2) Uświadamianie zjawiska przemocy psychicznej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Krytykowanie zachowań związanych z kpieniem z innych i wyśmiewaniem ich. 2. Uświadamianie technik manipulacyjnych będących formą przemocy (szantaż emocjonalny). 3. Analiza zjawisk związanych z przemocą psychiczną. 	Pedagodzy, wychowawcy	Cały rok	Także inni nauczyciele
VI. Przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z korzystaniem z mediów	1) Zapobieganie uzależnieniu od komputera.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uświadamianie uczniom granicy między korzystaniem z komputera a uzależnieniem od niego. 2. Rozpoznawanie przez nauczycieli symptomów zagrożenia uzależnieniem, rozmowa z uczniem i rodzicem. 	Nauczyciele informatyki, wychowawcy, pedagogzy	Cały rok	
	2) Uświadamianie zjawisk przestępczości internetowej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stosowanie w szkole oprogramowania zabezpieczającego komputery przed dostępem nieletnich użytkowników do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju psychicznego uczniów. 2. Uświadamianie uczniom zagrożeń związanych ze światem multimediiów (wirtualny świat, zubożenie na przemoc i inne negatywne zjawiska, nawiązywanie niebezpiecznych znajomości itp.). 	Nauczyciele informatyki	Cały rok	
VII. Podejmowanie działań adekwatnych do pojawiających się zachowań ryzykownych uczniów	1) Przeciwdziałanie ryzyku pojawienia się niewłaściwych zachowań.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bieżące aktualizowanie „procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych”. 2. Informowanie uczniów i rodziców o konsekwencjach zachowań ryzykownych. 3. Rozmowy wyjaśniające, wspierające, informujące z uczniami i rodzicami. 	Dyrekcja, pedagogzy, wychowawcy	IX – XI Na bieżąco	
	2) Edukacja uczniów, rodziców i nauczycieli.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania ze specjalistami. 2. Udział w szkoleniach. 	Dyrekcja	Zgodnie z możliwościami	
	3) Podejmowanie stosownych działań w sytuacji wystąpienia niewłaściwych zachowań uczniów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie z uczniami rozmów uświadamiających konsekwencje niewłaściwych zachowań oraz rozmów dyscyplinujących. 2. Informowanie rodziców o niewłaściwym zachowaniu ucznia (także o podejrzeniu czy informacji o zachowaniach ryzykownych). 3. Formułowanie i zawieranie z uczniem „kontraktu” lub „deklaracji zmiany” w sytuacjach zachowań niepożądanych. 4. Zalecanie kontaktu ze specjalistami. 5. Poinformowanie policji lub sądu rodzinnego i dla nieletnich. 	Dyrekcja, pedagogzy, wychowawcy	W razie potrzeby	

6. Ewaluacja

Cele ewaluacji:

- sprawdzenie funkcjonowania szkolnego programu profilaktyki,
- korygowanie programu i podwyższanie jego efektywności,
- informowanie zainteresowanych o przebiegu realizacji i wynikach programu,
- optymalizacja wykorzystywania wszelkich środków w procesie profilaktyki.

Pytania kluczowe:

- Czy oferta działań profilaktycznych szkoły jest zadowalająca i wystarczająca?
- Jakie formy i rodzaje działań są preferowane?
- Jakich zmian należy dokonać w działaniach profilaktycznych szkoły?

Metody zbierania danych:

- ankiety,
- analiza opinii i oczekiwań (rodziców, uczniów i nauczycieli),
- obserwacja,
- rozmowy,
- analiza ilościowa i jakościowa wskaźników (np. frekwencji).

Okres realizacji:

Ewaluacja dokonywana jest pod koniec każdego roku szkolnego.
Wnioski prezentowane są dyrekcji i radzie pedagogicznej.

Opracowanie: Zespół Wychowawczy

Redakcja: Ewa Stafiej – pedagog szkolny.